

Päätös automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottamisesta yleisiä kielitutkintoja koskevista asioista

Päätös

Opetushallitus ottaa käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn yleisten kielitutkintojen todistusten muodostamista koskevista päätöksistä.

Perustelut

Yleistä

Automaattinen päätöksenteko perustuu hallintolakiin. Lisäksi tiedonhallintalaissa säädetään automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönoton edellytyksistä. Säännöksillä varmistetaan, että käsittely täyttää hyvän hallinnon vaatimukset.

Automaattisen päätöksenteon kohdistuessa luonnollisiin henkilöihin, menettelyn on täytettävä myös tietosuojalainsäädännön vaatimukset.

Yleisistä kielitutkinnoista säädetään yleisistä kielitutkinnoista annetussa laissa. Kielitutkintojen perusteista, tutkintokielistä sekä tutkinnossa käytettävistä testeistä päättää Opetushallitus.

Yleisten kielitutkintojen todistusten muodostumista koskevista asioista ratkaisumenettely on kaksiosainen. Käsittelyn ensivaiheeseen liittyvässä tutkintosuorituksen arvioinnissa harkinta tehdään henkilöstövoimavaroin. Automaattista käsittelyä käytetään ratkaisumenettelyn loppuvaiheessa, joka sisältää vain toteavaa sidottua harkintaa.

Tutkinnon suorittajan oikeusturva toteutuu automaattisesti tuotetun päätöksen osalta samalla tavoin, kuin tavanomaisten päätösten osalta; suorittaja voi hakea muutosta siten kuin yleisiä kielitutkintoja koskevan lain 13 §:ssä säädetään.

Automaattisen päätöksenteon tarkoituksenmukaisuus

Automaattisen päätöksenteon tarkoituksenmukaisuus liittyy ratkaisumenettelyn tehostamiseen. Menettely vaatii vähemmän virkamieskäsittelyä, mikä nopeuttaa tutkintotulosten tuottamista ja vähentää tutkintojärjestelmän kustannuksia. Automaattisen päätöksen teon käyttöönotto liittyy lisäksi tilanteeseen, jossa tutkintojärjestelmää kehitetään niin, että tutkintotodistukset digitalisoidaan ja liitetään osaksi kansallista opinto- ja tutkintorekisteripalvelua. Muutokset ja automaattinen päätöksenteko ovat tutkinnon suorittajan edun mukaisia ilman, että hänen asemansa muuten muuttuisi tai oikeusturva vaarantuisi.

Päätös

30.3.2026

OPH-2482-2026

Päätöksen oikeudelliset perusteet

Automaattisen ratkaisumenettelyn edellytyksistä säädetään hallintolain 8 b luvussa. Luku sisältää säännökset automaattisen ratkaisemisen edellytyksistä, oikeussuojaedellytyksestä sekä viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa asianosaiselle asian ratkaisemisesta automaattisesti. Sääntely antaa viranomaiselle toimivallan tehdä ratkaisuja automaattisesti lukuun sisältyvillä edellytyksillä.

Hallintolain 53 e §:n mukaan kyse on automaattisesta ratkaisusta, jos asian käsittelyn päättävä ratkaisu tehdään automaattisella tietojenkäsittelyllä ilman, että ratkaisun tarkastaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Viranomainen voi hallintolain 53 e §:n mukaan ratkaista automaattisesti asian, johon ei sisälly tapauskohtaista harkintaa vaativia seikkoja. Asia voidaan ratkaista automaattisesti myös silloin, jos virkamies tai muu asian käsittelijä on arvioinut asiaan sisältyvät tapauskohtaista harkintaa edellyttävät seikat, kuten yleisten kielitutkintosuoritusten käsittelyssä tapahtuu.

Tiedonhallintalain 6 a luku sisältää säännöksiä, jotka edistävät hyvän hallinnon toteutumista. Säännökset koskevat muun muassa automatisoidun toimintaprosessin dokumentointia, laadunvarmistamista, laadunvalvontaa ja menettelyn käyttöönottoa. Luvussa on säännökset myös siitä, miten automaattisen päätöksenteon virkavastuu kohdentuu. Lisäksi luvussa säädetään ratkaisumenettelyssä käytettävien tietojen ajantasaisuuden ja virheettömyyden varmistamisesta sekä velvollisuudesta tiedottaa automaattisesta ratkaisumenettelystä.

Opetushallitus on tiedonhallintalain 28 a §:n edellyttämällä tavalla kuvannut ratkaisumenettelyn ja menettelystä vastuussa olevien henkilöiden tehtäväjaon.

Tämä käyttöönottopäätös julkaistaan tiedonhallintalain 28 e §:n edellyttämällä tavalla yleisessä tietoverkossa Opetushallituksen verkkosivuilla.

Luonnollisten henkilöiden asioihin kohdistuvan automaattisen päätöksenteon on täytettävä yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) mukaiset edellytykset. Tietosuoja-asetus edellyttää kansallista lainsäädäntöä automatisoitujen yksittäispäätösten tekemisestä. Tämä vaatimus toteutuu hallintolain 8 b luvun ja tiedonhallintalain 6 a luvun sääntelyllä.

Käyttöönottoajankohta

Tämä päätös tulee voimaan, kun se on hyväksytty. Automaattinen ratkaisumenettely on suunniteltu otettavaksi käyttöön 1.4.2026.

Muutoksenhaku

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Päätös

30.3.2026

OPH-2482-2026

Sovelletut säännökset

Hallintolaki 53 e - 53 g §

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 28 a - 28 g §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 § 2 mom

Yhteystieto lisätietoja varten

Opetushallituksen yhteystieto, josta saa lisätietoa automaattisen ratkaisumenettelyn käytöstä: 029 497 150

Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista

Kuvaus käsittelysäännöistä, tehtäväjaosta ja laadunvarmistuksesta (OPH-2482-2026)

Johtaja

Paula Merikko

Johtava asiantuntija

Petri Heikkilä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.

Liitteet

Kuvaus käsittelytoimista

Ruotsinkieliset ja englanninkieliset kieliversiot tästä päätöksestä ja käsittelytoimien kuvauksesta, yhteensä neljä asiakirjaa

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Päätös

30.3.2026

OPH-2482-2026

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki

+358 29 533 1000, kirjaamo@oph.fi

www.oph.fi, Y-tunnus: 2769790-1